

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра русского языка**

**Аннотация к дипломной работе
«Номинации персонажей в повести М. А. Булгакова
«Собачье сердце» и ее переводе на болгарский язык»**

Каскевич Доминика Кирилловна

Научный руководитель –
профессор
Долбик Е. Е.

РЕФЕРАТ

Общий объем дипломной работы – 51 страница: работа состоит из основного текста, включающего 7 таблиц, списка использованных источников (17 позиций), двух приложений.

Ключевые слова: НОМИНАЦИЯ, НОМИНАТИВНЫЙ РЯД, НОМИНАЦИОННАЯ ЦЕПОЧКА, ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ПЕРЕВОД, БОЛГАРСКИЙ ЯЗЫК, М. А. БУЛГАКОВ.

Цель **исследования** – выявление специфики состава номинативных рядов и роли номинаций в изображении и характеристике персонажей художественного произведения.

Объект **исследования** – номинативные ряды основных персонажей повести М. А. Булгакова “Собачье сердце”: Филиппа Филипповича Преображенского и Шарика (Полиграфа Полиграфовича Шарикова) – и их перевод на болгарский язык.

Предмет **исследования** – семантика, синтаксические позиции и текстообразующие функции компонентов номинативного ряда.

Методы исследования: анализ научной литературы, метод сплошной выборки, сопоставительный метод, контекстуальный анализ, количественный метод.

Полученные результаты и их новизна. В ходе исследования составлены номинационные цепочки главных персонажей повести М. А. Булгакова «Собачье сердце», включающие 130 компонентов (68 номинаций для Шарика/Шарикова и 62 для профессора Преображенского), произведена их классификация по значению, функции, синтаксической позиции. Выявлены преобладающие способы перевода номинаций на болгарский язык: эквивалентные соответствия, вариантные соответствия, отмечены случаи переводческих трансформаций, сделана попытка объяснения их причин.

Практическая значимость исследования. Полученные результаты могут быть использованы в теории и практике художественного перевода, а также в образовательном процессе: при изучении лексикологии, теории номинации, языка и стиля художественных произведений, творчества М. А. Булгакова.

РЭФЕРАТ

Агульны аб'ём дыпломнай працы - 51 старонка: асноўны тэкст, спіс выкарыстаных крыніц (17 пазіцый), два дадаткі.

Ключавыя словы: НАМІНАЦЫЯ, НАМІНАТЫЎНЫ РАД, МАСТАЦКІ ПЕРАКЛАД, БАЛГАРСКАЯ МОВА, М.А. БУЛГАКАЎ.

Мэта даследавання - выяўленне спецыфікі складу намінатыўных радоў і ролі намінацый у характарыстыцы персанажаў мастацкага тэксту.

Аб'ект даследавання – намінатыўныя рады галоўных персанажаў аповесці М.А. Булгакава "Сабачае сэрца": Піліпа Піліпавіча Прэабражэнскага і Шарыка (паліграфа Паліграфавіча Шарыкава), і іх пераклад на балгарскую мову.

Прадмет даследавання - семантыка, сінтаксічныя пазіцыі і тэкстаўтваральныя функцыі намінатыўнага рада.

Метады даследавання: аналіз навуковай літаратуры, метады суцэльнай выбаркі, супастаўляльны метады, кантэкстуальны аналіз, колькасны метады.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. У ходзе даследавання складзены намінацыйныя ланцужкі галоўных персанажаў аповесці М.А. Булгакава

«Сабачае сэрца», якія ўключаюць 130 кампанентаў, праведзена іх класіфікацыя па значэнні, функцыі, сінтаксічнай пазіцыі. Выяўлены пераважныя спосабы перакладу намінацый на балгарскую мову: эквівалентныя адпаведнасці, варыянтныя адпаведнасці; адзначаны выпадкі перакладчыцкіх трансфармацый, зроблена спроба тлумачэння іх прычын.

Практычная значнасць даследавання. Атрыманыя вынікі могуць быць выкарыстаны ў тэорыі і практыцы мастацкага перакладу, а таксама ў адукацыйным працэсе: пры вывучэнні лексікалогіі, тэорыі намінацыі, мовы і стылю мастацкіх твораў, творчасці М.А. Булгакава.

ABSTRACT

The total volume of the thesis is 51 pages: the main text, the list of sources used (17 positions), two appendices.

Keywords: NOMINATION, NOMINATIVE SERIES, NOMINATION CHAIN, ARTISTIC TRANSLATION, M. A. BULGAKOV.

The purpose of the research is to identify the specifics of the composition of the nominative series and the role of nominations in the portrayal and characterization of characters.

The object of the research is the nominative series of the main characters of M. A. Bulgakov's novel "The Heart of a Dog": Philip Philipovich Preobrazhensky and Sharik (Polygraph Polygraphovich Sharikov), and their translation into Bulgarian.

The subject of the research is the semantics, syntactic positions and text-forming functions of the components of the nominative series.

Research **methods:** analysis of scientific literature, continuous sampling method, comparative method, contextual analysis, quantitative method.

The results obtained and their novelty. In the course of the research, the nomination chains of the main characters of M. A. Bulgakov's novel "The Heart of a Dog" were compiled, including 130 components, and their classification by meaning, function, and syntactic position was performed. The prevailing ways of translating nominations into Bulgarian are revealed: equivalent correspondences, variant correspondences, cases of translation transformations are noted, and an attempt is made to explain their causes.

Practical significance of the research. The results obtained can be used in the theory and practice of literary translation, as well as in the educational process: in the study of lexicology, theory of nomination, language and style of artistic works, creativity of M. A. Bulgakov.